

Nutno ještě zmíniti se o § 14 osnovy, který dle důvodové zprávy recituje ustanovení § 20 zákona č. 20 z roku 1876. Dle tohoto paragrafu nebyla-li splněna poplatková povinnost, má býti vybrán bez zavedení důchodkového řízení jako zvýšený poplatek, totiž poplatek zkrácený a jeho zvýšení, tento násobek částky, která nebyla zapravena, nebo nebyla zapravena včas, nebo předepsaným způsobem:

1. 10násobek poplatku podle stupnice II.
2. 50násobek poplatku uvedeného v § 2 odst. 1. č. 2.,
3. 100násobek u poplatků ostatních.

Tato poplatková povinnost stíhá mezi jiným dle § 11 také notáře, který směnku protestoval a neoznámil závalu finančním úřadům první stolice.

Ukládati těmto povinnost zaplatiti 100násobný zkrácený poplatek za to, že přehlédli špatné kolkování směnky, jest přílišná fiskální snaživost, která nepátrá po tom, je-li takový předpis možný. Dále ukládá zákon v § 17 odst. 2. notáři povinnost, poznamenávat do rejstříku o směnečných protestech, kolik bylo ze směnky a z prohlášení na ní připojených na poplatek zapraveno, byl-li zapraven úředním blanketem, kolky či hotově a bylo-li kolkou správně použito, zejména kdy byl kolek obliterován.

Je-li už dnes směnečná agenda vlastně jenom onus-offici, bude napříště agendou, které se každý notář rád vyhne, neboť za nepatrné poplatky za vyhotovení protestu, které vůbec neodpovídají práci se směnkou vynaložené, nebude mít nikdo zájmu na tom, aby vystaven byl ještě v nebezpečí tak značných pokut.

Pokládám za to, že není vůbec radno notáře, který jest často důvěrníkem strany a spíše se snaží, aby stranu od pokut uchránil, vytrhnouti z této funkce a učiniti z něho poplatkového konfidenta.

JUDr. František Matouš:

Z praxe.

III.

Stereotypně stěžuje si klientela: Proдали jsme tak dávno domek, pole, a v zápise přece stojí, od které doby platí daně už kupec, a ony pořád ještě chodí na nás! — a ukazují s vyčítavou předhůzkou cheky daňové, vyplňované doposud na dřívějšího majitele notáři v pevném přesvědčení, že nikdo jiný nežli on sám jest vinen tím, že »ty úřady« o tom stále ještě nevědí, že nemovitost, o níž běží, dlouho již vlastní někdo jiný.

Zase názorný doklad toho, jak dosavadní způsob úřadování také v tomto směru není s to postihnouti rušný vývoj skutečného života, a jaké mnohostranné škody jsou tím způsobovány. A přece jest to právě berní úřad, který první ve lhůtě nejkratší dostává naprosto spolehlivou zprávu o změně ve vlastnictví ověřeným opisem listiny příslušné, v níž jest vždy obsaženo také výslovné ustanovení, kdy přechází na nabyvatele povinnost platu daní a dávek veřejných vůbec. Bylo by tudíž více než na snadě, aby ale takového vidimátu ku výměření poplatku předloženého, ihned v kartotéce daňové, umístěné nezřídka v téže úřadovně anebo dojísta v těsně sousední, vyznačena byla změna vlastníka i s datem, kterýmž zavázal se kupující převzítí placení daní. Při

tom zároveň neprodleně vybidla by se berní správa ku bezodkladnému doměření všeho, čeho by snad bylo třeba, a to i z moci úřední, pakli by to bylo nutno, načež se všim urychlením vyšetřily a zúčtovaly by se k tomuto termínu veškeré nedoplatky všeho druhu vlastníka dosavadního a účinným opatřením docílilo, aby je zaplatil dříve, nežli peněz trhem získaný bude zcela použit jinak.

Ve skutečnosti, dle dosavadních předpisů, bernímu úřadu ohlášení smluv a vůbec listin o převodech vlastnictví nemovitostního smí býti patrně pouze podkladem pro zahajovací, přípravné údobí řízení vyměřovacího, a třebas i touto cestou nabytí úředně vědomost o převodech nemovitostí, které doloženy jsou dotazníky vyplňovanými obecními úřady stran všech okolností takového jednání právního, a vpravdě inkvisičním výsledkem stran smluvních, a dále přes to, že dostane se mu i soudního usnesení, jímž knihovní převod jest mu osvědčen — operát daňový zůstává nedotčen, až dotud, kdy změny ty provede v něm evidence katastru daně pozemkové, čili nynější katastrální úřad měřičský.

Poněvadž pak týž může však tomu věnovati pouze dobu nepohody, namnoze jenom období zimní, kdy práce zaměřovací venku jsou úplně znemožněny, dochází ku katastrálnímu provedení převodů vlastnictví obyčejně za dvě i více let po soupisu listin jich se týkajících.

Důsledky toho jsou ovšem pro všechny účastníky velmi příjemné. Kupce stěží lze přesvědčiti, že »šeky« na prodávšího dosud vystavované má platiti zcela nebo aspoň z části již sám. Berní úřad zase vymáhá přímo na nynějším, tedy již na novém vlastníku nemovitosti exekutivně všechny daně, předpisované ještě jeho předchůdci, a to skoro zpravidla (zřejmě z pohodlnosti) i takové, za něž nemovitost vůbec neručí, v předpokladu, že se postižený exekutora zalekne, a raději vše zaplatí, ať již jen se pak oba vyrovnají mezi sebou jak dovedou. Ti pak došlápnu si — na notára, a nyní velmi resolutně požadují, aby v tom už jednou udělal pořádek, sice...! A teď nastane velice utěšená tažanice s berním úřadem, aby se přece dal pohnouti a vše rozmotal a rozpočítal alespoň přibližně, dříve, nežli dojde k vypracování katastrálního. Při tom opakuje se známá zkušenost, že na všechno možné lze spíše přísahati, nežli na »vytažené daně«, neboť pokaždé dospěje se tam k výpočtu podstatně různému a snad i vždycky správnému, a to také po mezidobí bytí i sebe kratším, v němž nebylo změn ve výměře či předpisu ani v platbě. Každý poplatník, byť by co nejčasněji platil, přece jakoby dědičnou klatbou byl stížen, bude na berním úřadě pořád něco dlužen až do skonání světa. Lidové rčení »srovnati všechno na berním« jest tedy prostě neuskutečnitelné. Zmatkům takovým nezabrání se ani tehdy, když podaří se vymoci podrobný přehled všelikých nedoplatků daňových, propočítaných ku dni smluvně stanovenému, a jest možno je zaplatiti neprodleně z ceny kupní, protože další doměrky jsou vždy vyhrazeny, a tak povědomý berniční šekový lístek vplatní zase novými, podivuhodnými číslicemi vyplněný nedá na sebe dlouho čekati.

Doposud bývalo jednomu katastrálnímu měřičskému úřadu přiděleno jen několik málo obvodů berních, avšak, jak se proslýchá, chystaná reorganisace také zde projeví se centralisačně, a u restringovaného počtu těch-

to úřadů soustředí se arci více takových okrsků než dosud. Sotva lze se však nadíti, že instituce tato bude vybavena personálem úměrně početnějším, a zejména zdatně zapracovaným, který by nebyl neustále zaneprázdněn únavnými revisemi operátů z opačných krajín země, takže na vlastní práci jeho mu času nezbyvá. A přece jest v nejvlastnějším zájmu fisku, aby účelně zjednodušeným a hlavně urychleným svládnutím kupičiho se materiálu dána byla výhoda závadám dosavadním způsobem jeho zpracování zaviňovaným. Daňová reforma měla by si povšimnouti, že těžkopádnost a zdoluhavost nynějšího katastrování změn vlastnictví nemovitostního náleží ku hlavním příčinám nedobytnosti značných položek daňových, jichž zaplacení ušel poplatník rozprodejem majetku, který sice za ně neručil, ale přece jen pro ně byl zavčas postižitelný. Potřeba jednotného úřadu daně všeho druhu vyměřujícího a předpisujícího a zároveň platby na ně po obchodnicku zúčtujícího, který by hybnou organizací svoji postihoval bezprostředně všechny změny poměrů, zdanění podléhajících, a jim v zápětí se přizpůsoboval, jest již v zájmu poplatnictva samého víc než naléhavá.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Vystoupili dosavadní společník z veřejné obchodní společnosti, může zbylý společník, ač kupec jednotlivce, opověděti k zápisu do obchodního rejstříku závod svůj ve znění firmy dřívější společenské, třeba tato nebyla protokolována, jen když byly tu podmínky k jejímu protokolování, neboť čl. 24 obch. z. nerozeznává, byla-li dosavadní společenská firma do obchodního rejstříku již zapsána, jen když tu byly pro to podmínky tedy jako firma společenská právně existovala.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 28. ledna 1928 RI 35/28. Obchodní soud v Praze Firm 9009/27.)

Rejstříkový soud odepřel zápis firmy V. Hrouda a spol. do obchodního rejstříku, jelikož majitel firmy Josef Hrouda, třeba mu i jeho bývalý společník, bratr Václav dal k tomu svolení, nemůže vésti závod dále pod firmou V. Hrouda a spol., poněvadž tato firma nebyla dosud v obchodním rejstříku zapsána.

Stížnosti proti odepření zápisu podané, rekursní soud nevyhověl souhlase se stanoviskem soudu rejstříkového.

Nejvyšší soud vyhověl však dovolacímu rekursu a usnesení nižších soudů, pokud jimi bylo uloženo Josefu Hroudovi, aby opověděl nové znění firmy v souhlase s předpisy článků 15 a 16 obch. zák. zrušil a rejstříkovému soudu uložil, aby o opovědi znova rozhodl. Odůvodnění: Právnímu názoru nižších soudů nelze přisvědčiti.

Dle čl. 24 obch. z. možno vésti závod veřejné společnosti pod dosavadní firmou, i když někteří ze společníků vystoupili, při čemž se jen vyhledává svolení vystoupivšího společníka, je-li jeho jméno obsaženo ve firmě. Tyto podmínky jsou zde dány. Ze spisů je zřejmo, že Václav Hrouda a Josef Hrouda utvořili veřejnou společnost pod firmou V. Hrouda a spol. ku provozu závodu prodejem kosmetických přípravků všeho druhu a že společnost započala s provozem závodu dne 25. dubna 1927, jakož i že by byla bývala společností vyměřena všeobecná daň výdělková pro rok 1927 sazbou, podmiňující zápis do obchodního rejstříku. Tím vstoupila veřejná společnost v život a nabyla právní účinnosti (čl. 110 obch. z.), takže zásadně nebylo překážek, aby byla zapsána do rejstříku.

Nestalo-li se tak, poněvadž došlo mezitím ke změně vystoupením společníka Václava Hroudy ze společnosti, nemá to významu pro posouzení otázky, zda byla veřejná společnost oprávněna, pokud se týče povinná, vésti po čas svého trvání společenskou firmu. Že takovou firmu vésti musila, plyne

z čl. 17. a 85. obch. z., z čl. 19. obch. zák., pak z §§ 7, 10 a 12 uv. zák. k obch. z. Užívala tudíž veřejná společnost společenské firmy právem.

Jestliže tedy později, před protokolací, vystoupil společník Václav Hrouda a zbyvajících společníků Josef Hrouda vede závod dále, není závady, aby tak učinil pod dosavadní firmou společenskou, k čemuž Václav Hrouda výslovně přivoliil, pakli tato firma vyhovuje zákonu, neboť čl. 24. obch. zák. výslovně to připouští, nerozeznává, byla-li tato firma již do obchodního rejstříku zapsána čili nic. Nejde tu o firmu novou, nýbrž o firmu starou, třeba jen krátce trvající, a nutno tudíž použiti zásad čl. 24. obch. zák. a nikoli předpisu čl. 15. a 16. obch. z., jak se nižší soudy mylně domnívají. (Indikát býv. nejv. soudu vid. č. 177.)

Rozhodnutí rekursního soudu jest tedy ve zřejmém odporu se zákonem, dovolací rekurs jest v §u 16. cis. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. odůvodněn a bylo rozhodnouti, jak se stalo.

r.

Za společenstvo možno uznati a jako takové zapsati do společenstevního rejstříku jen takové sdružení, které má za předmět společný provoz podniku členy za účelem podpory jejich výdělků a hospodaření, nikoliv ale kapitálové sdružení, které má jen prostředně napomáhati hospodářství členů.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 27. prosince 1927 RI 932/27. Obchodní soud v Praze Firm 14.727/27.)

Soud rejstříkový zamítl návrh na zápis společenstevní firmy do rejstříku společenstevního a rekursní soud usnesení to potvrdil, jelikož tu nejde o svépomoc k vlastní podpoře, ale o činnost výdělečnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti. Odůvodnění: Napadené usnesení není ve veřejném rozporu ani se zákonem ani se spisy a není také stíženo zmatečností, není tu tedy podmíněk § 16. cis. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z., takže dovolacímu rekursu nemohlo býti vyhověno.

Vzhledem k vývodům dovolacího rekursu dlužno uvésti ještě toto:

Dle § 1 zákona z 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. jest nezbytným předpokladem a podstatným znakem družstva společný provoz podniku členy za účelem podpory jejich výdělků a hospodaření. Nelze tedy pokládati za společenstva ve smyslu zákona sdružení kapitálová, která mají jen prostředně napomáhati hospodářství členů.

S tohoto hlediska vyhovovala by zákonu sdružení spisovatelů a výkonných umělců za účelem provozu divadelní nebo kabaretní scény, pokud by byl provoz obmezen jen na jejich vlastní dramatická díla nebo pokud by vystupovali na scéně jen umělci, členové družstva, aby tím byl umožněn snadnější odbyť jejich duševní práce, pokud se týče uplatnění se v jejich povolání za účelem zlepšení jejich hospodářské existence.

Za těchto podmínek bylo by přípustno i sdružení k předvádění filmů a vysílání rozhlasu, pokud by šlo o zužitkování vlastní tvorby, pak sdružení k provozu dramatické a taneční školy, pokud by bylo buď v úzké souvislosti s výchovou členů pro vlastní scénu ve smyslu zmíněném aneb pokud by se sdružilo několik umělců-odborníků k provozu takových škol k podpoře jejich vlastní výrobní činnosti. Rovněž tak divadelní agentura a výroba divadelních potřeb a dekorací, reklama a výroba reklamních návěstí mohly by býti provozovány jen v rámci vlastních potřeb scény. Vše to musilo by býti ve stanovách výslovně zdůrazněno.

Z tohoto rámce vybočuje však zcela nakladatelství a vydavatelství knih, časopisů a hudebnin, jakož i knihkupectví bez obmezení, obchod hudebními nástroji, gramofony a deskami, radiopřístroji a jejich součástkami, pak prodej divadelních potřeb a rekvizit. Tu již nejde o svépomoc k vlastní podpoře, individuální tvorby členů společným provozem, nýbrž o asociaci kapitálovou, sloužící k nepřímé podpoře členů rozdělením zisku, pro kterou se forma společenstevní nehodí.

r.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech finančních.

3637.

Poplatek ze smlouvy disoluční: Bylo-li ve společenské smlouvě o zřízení veřejné obchodní společnosti již stanoveno, že jedna ze společníků vystoupí ze společnosti v určený pevný